

POGOVORI S KANDIDATI Sobota, 20. aprila 1994 **3**

DARKO BRATINA

Kultura je lahko učinkovita obramba proti drsenju družbe v avtoritarren režim

Darko Bratina je kandidat Olibje za senat v goriskem okraju, ki vključuje Zahodni Kraji in Benetško Slovenijo

V najdnem času ste bili prisiljeni na kulturno manifestacijah zlasti v Goriskem, udeležili ste se predstavitev različnih filmov itd. Ta aktivna prisotnost je bila pozornost za kulturo, ali pa gre bolj za volilno kampanjo?

V bistvu nadaljujem s tem, kar sem vedno delal, se pravi sem se ločil od politike. Gorje politika, ki se odprave kulturne vire, ko ga življenje privede v politiko. Če dodam, da je bila ta tista, ki privede v politiko za pred razpustitvijo parlamenta in je naloga, če sovpadajo volilno kampanjo.

Stevline novinarje, intelektualce in sploh profesionalne politike je parlamentarna praksa razočarala. Vi pa vamjate. Niste razočarani?

Tudi sam sem razočaran, vendar zdi se mi, da je zastopavanje politike kateri nasedajo številni kulturniki in tudi, nevarno. Tako zastopavanje je lahko nedogaj, za možnost razvoja v nevarnem režimu. Vsek režim, ki se je hotel uveljaviti, je skušal naprej razvednoti politiko. Pomislimo le na golo fašizma »Tu ni prostora za politiko«, ali skusa razvednoti politiko, v resnici želi obnoviti zelo restriktivno politiko.

Ali je to razlog, ki je vas je spodbudil, da že sedaj kandidirate za senat?

Odlotil sem se, da kandidiram tretje, ker nisem se dozvil normalnega parlamenta, ki bi trajal polno mandatsko dobo. Obkrat je za parlament razpusčen pred iztekom polovici mandata. Dodal bi, da nisem kandidiral, ker se zaveda nevarnosti, v kateri smo, zaradi citiranih svojega kot v volilni kampanji v Freštamburga, ki je v nevarnosti fašizma, da se Olibka ne bo postala desnosredinska zaveznitva. Kot kandidat tudi opozarja, da Nacionalno znanje povsem liti ministrstvo v obdobju, ki ni neolovni njegov človek. Kako so se razvijali vzvodov obla, ki dokazujejo tudi v razvidno radjske in televizijske oddaje.

Če strazen in nekoli intelektualizem intelektualni politik kot vojak demokracije.

Absolutno. Mislim, da je v Italiji demokracija.

Nevarnost je resna ali pa gre samo za protira-
volilno kampanjo?

Nobenega pretiravanja, prepričan sem, da je stvar zelo resna. Moj osebn vris je lahko varljiv, toda ko novinarja kot Federico Orlando in Giuseppe Turani, ki sta liberaldemokrata in v bistvu konservativca, opozarjata na nevarnost novega fašizma, mislim, da tudi ostali svarila ne smejo prezreti. Nobelovec Elie Wiesel je že leta 1994 opozarjal, da »fašizem« zapeljuje, objublja pomirja, prikrita. To so sanje, ki so spremeno v moro. Na svetu ni nobenega primera fašizma, pa čeprav je prisel na oblast skupno z drugimi strankami, ki bi ne okrnili svobode in bi ne koncal s tragedijo.

Ali je kultura lahko res dovolj učinkovit protistrup?

Prvi ukrep katerega koli režima je vselaj omejevanje in razvednotenje kulture. Mislim, da so programi Fininvesta empirična verifikacija te trditve. Dovolj, da pomislimo na kakovost televizijskih programov pred petimi leti in jih primerjamo s današnjimi. Zdi se mi, da je razvidno postopno drsenje in banalno homologijo čisto potrošniških programov, kar je, žal, tudi že hudo onemazilo politiko.

Morda je pripomba neumna, a vseeno. Ali je dejstvo, da se z Berlusconiem uporablja samo nogometne prispevke, tudi odraz razvednotenja kulture?

Tudi nogomet je resna stvar. Toda Berlusconi prihodi je krepo spremenili v tako področje, tudi nogomet danes ni več to, kar je bil.

Ce se sedaj nekoliko približava naši stvarnosti, v kolikšni meri je nekultura v politiki pogojevala odnos od manjšin, do priseljencev in

so se zaostri, ko je vlad vodil Berlusconi, zunanje ministrstvo Antonio Martino in ko so odnose s Slovenijo prepuštili Liviu Caputo, ki je vse še najbolj »pachalk«. Takrat so o nas kot manjšini govorili grozljive stvari, stališa do manjšine Forza Italia so se bolj omejevalna kot tista, ki jih zastopa Nacionalno za-

nje se tudi z Dinjevo vlado in Susanno Agnelli niso veliko izboljšali...

Darko Bratina se je rodil v Gorici leta 1942. Oženjen je in ima tri otroke ter vnukinjo. V sociologiji je diplomiral v Trentu, kjer je imel med profesorji tudi Romana Prodi. V tistih casih sta navezala prijateljske stike, ki jih nista nikoli pretrgala. Leta 1966 se je Bratina preselil v Turin, kjer se je zaposlil kot raziskovalec Vsestranskega raziskovalnega sveta CNR pri Centru za raziskovanje podjetništva in razvoja GeRis. Na turinski sociologiji je poučeval sociologijo industrijske družbe, kot izvedenec v menedžmentu pa je sodeloval s Fundacijo Agnelli in z drugimi turinskimi in milanskimi zavodi. Bratina se je vrnil v rodno Gorico leta 1976, ko je postal docent splosne in

ekonomske sociologije na trzaski univerzi. Nato je poučeval sociologijo in sociologijo medeničnih odnosov tudi na goriski univerzi. V osmesetih letih je vodil Slovenski raziskovalni inštitut SLORI. Film je bil od nekdanja od Bratinovih ljubezni. Bil je glavni pobudnik goriskega filmskega krožka Kinotele, ki mu predseduje sedanes, zasnoval je Film Video Monitor in tudi nagrado Sergia Amideia, zastavil je prenosno kinodvornice Vittoria in njegovo kakovostno filmsko ponudbo. Bratina je napisal številne znanstvene razprave. Leta 1971 je izšla njegova prva knjiga Inovacijsko podjetje, ki jo je napisal skupaj s sedanjim podtajnikom v ministrstvu za industrijo Giovannijem Za-

netijem. Kot izvedenec za Severovzhod sodeluje v Vsestravnem svetu za gospodarstvo in delo CNEL. Po izvolitvi v senat leta 1992 je bil Bratina izvoljen za tajnika zunanje-politične komisije in za člana odbora za odnose v EU. S svojim delom je vzbudil pozornost politike za Gorisko in za obmejni prostor. Zavel se je za rešitev goriske proste cone in za uresničitev dogovora med Italijansko vlado in Gorico.

Leta 1994 je bil potrjen v senat. Potrjen je bil za tajnika zunanje-politične komisije in za člana odbora za odnose v EU, poleg tega pa je bil izvoljen za člana parlamentarne delegacije v skupščini za varnost in sodelovanje v Evropi in za predsednika parlamentarne delegacije v Srednjeevropski pobudi.

ta problem občutiljiv. Ne kaže torej jemati resno svarila italijanskega zunanje-političnega sekretarja za znanje zadeve Goloba, da se italijanska

dejavstvo, da je Olibka vključila v program predloge, ki smo jih izboljšali Slovenci. Drugo jamstvo so ljudje, ki so v Olibki že zaradi lastnega civilizacijskega pogleda na svet. In ne na zadnje, ker poznam Prodija več kot 30 let, mislim, da bo vprašanje zaštite manjšin reseno, ce bo postal premier, saj je za

Manjšina je dozvela v zadnjih letih hude udarce. Vprašujem pa, ali je sama pokazala dovolj tvornosti in odprtosti za drugačen odnos z italijansko družbo?

Mislim, da kot manjšina v tej družbi nismo sami. V senatu je na primer vrsta senatorjev podpisala nas predlog o zakonski zaštiti, večina parlamentarcev je odobrila finančno podporo za slovenske ustanove... V demokratičnem bloku je pozitiven odnos do manjšine. Leva sredina in desnica - ki je dejansko skrajna desnica - imata povsem različna kulturno-civilizacijska pristopa do manjšine in tudi do priseljencev, pa tudi do bolj zastopavljenih družbenih slojev.

Vrniva se k izhodiščni temi odnose med intelektualcem in politiko. Se Darko Bratina spreminja v poklicnega politika, ali se bo vrnil na univerzo?

Mislim, da se bo prej ali slej vrnil na univerzo.

Obogat en politično izkušnje...

Vsekakor mislim, da sem nekatere stvari dosegel, na primer za gorisko univerzo ali za manjšino na področju finančnih sredstev. Izvolil so me za predsednika parlamentarne delegacije Srednjeevropske pobude, najbrž tudi zaradi poznavanja te specifike. In prav na tem področju se močno prepletata, ce naj tako recem, osebni kulturni kapital in politika.

Za konec. Slika Italije, ki ste jo dali na začetku tega pogovora, ni bila ravno spodbudna, zato me zanima ali ste glede izida volitev optimist ali optimisti? Bo zmagnala Olibka?

Po svojih močeh si prizadevam, da bi zmagnala Olibka. Upam in zelim - tudi za perspektivo italijanske družbe, da bi se to zgodilo. Kandidat v volilni kampanji pa je vedno kot nosenci, ki se odločane samo, ko se otrok rodi in ugotovi, da je otrok živ.

Vojnar Tavcar